

призначення». Таким чином, базис формування приватної власності на ліси штучно обмежений умовами щодо площі лісових ділянок та стану земель. Ситуацію можна змінити лише нормативним шляхом.

КАЛИШУК Л. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВА ОХОРОНА ПАРКІВ-ПАМ'ЯТОК САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Унікальними та типовими природними комплексами, що мають велику екологічну цінність, є території та об'єкти природно-заповідного фонду, які відповідно до ст. 60 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», підлягають особливій охороні. До складу природно-заповідного фонду України належать, зокрема, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, що є штучно створеними об'єктами. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» території загального користування, в тому числі, і зазначені парки, належать до об'єктів благоустрою населених пунктів.

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва є найбільш визначними і цінними зразками паркового будівництва. Особливістю їх правового режиму як штучно створених територій та об'єктів природно-заповідного фонду є, зокрема, охорона та збереження цінних паркових ансамблів, використання у наукових цілях, для оздоровлення і відпочинку населення та екологічне виховання молоді. Проблема збереження парків-пам'яток садово-паркового мистецтва є однією з гострих і актуальних, оскільки на відміну від багатьох інших заповідних територій, їх територія є відкритою для відвідування населенням.

Згідно з даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Одеській області у 2012 році, підготовленої Департаментом екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, природно-заповідний фонд Одеської області станом на 1.01.2013 року має у своєму складі 124 території та об'єктів, серед яких 24 — це парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва площею 1655,967 га. При цьому відзначається, що більшість природно-заповідних об'єктів у регіоні отримала такий статус протягом 70–90-х років. Саме завдяки цьому стало можливим їх збереження до теперішнього часу.

Парком-пам'яткою садово-паркового мистецтва місцевого значення, відповідно з рішенням виконкому Одеської міської ради від 2.10.1984 року, оголошено парк культури та відпочинку ім. Ленінського комсомолу м. Одеси. Визначальною рисою, що вирізняє зазначений міський парк серед багатьох інших, зокрема, Центрального парку культури та відпочинку ім. Т. Г. Шевченка, дендропарку Перемоги м. Одеси є його критичний екологічний стан, обумовлений здійсненням неефективних заходів з утримання території парку, зокрема, об'єктів його інфраструктури, неналежним доглядом за зеленими насадженнями, ставками, що розташовані на його території, що призвело, в кінцевому результаті, до погіршення їх санітарного та екологічного стану.

Одним із основних пріоритетів охорони довкілля, згідно з постановою Верховної Ради України «Про Основні напрями державної екологічної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» від 5.03.1998 року, є збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, заповідна справа. Одним із першочергових завдань — посилення природоохоронної діяльності на заповідних і рекреаційних територіях. Безумовно, без ефективних заходів з боку держави процес деградації посилюватиметься і може стати незворотним.

Відповідальність за стан навколишнього природного середовища на своїй території і в межах своєї компетенції, відповідно до ч. 1 ст. 15 екологічного закону, несуть місцеві ради. Згідно з положенням п. 7 ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема, і вирішення питань щодо організації благоустрою населених пунктів, здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, відповідно до ч. 1 ст. 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 6.09.2005 року, можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності. У разі відсутності таких підприємств органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень визначають на конкурсних засадах відповідно до закону балансоутримувачів таких об'єктів.

Рішенням Одеської міської ради від 20.09.2011 року створено комунальне підприємство «Парки Одеси», на обслуговуванні якого знаходиться, в тому числі, і парк культури та відпочинку ім. Ленінського комсомолу м. Одеси. Основним предметом діяльності підприємства визначено забезпечення зовнішнього благоустрою та збереження зелених насаджень парків міста. Крім того, на комунальне підприємство «Парки Одеси» покладається відповідальність за збереження та належне утримання зелених насаджень. Здійснення контролю за станом благоустрою

території м. Одеси, в тому числі, озелененням, охороною зелених насаджень і водойм, створенням місць відпочинку громадян, утриманням в належному стані закріплених за підприємствами, установами, організаціями територій покладено на Інспекцію з благоустрою міста Одеської міської ради. Сучасний стан території парку ім. Ленінського комсомолу м. Одеси, що є парком-пам'яткою садово-паркового мистецтва, свідчить про ефективність здійснюваних місцевими органами влади природоохоронних заходів.

Вирішення першочергових завдань зі збереження та охорони парків-пам'яток садово-паркового мистецтва полягає у невідкладному здійсненні ефективних заходів з утримання цих територій та їх раціонального використання. Комплекс природоохоронних заходів, що забезпечуватиме у повній мірі охорону зазначених заповідних територій, що є і об'єктами благоустрою населених пунктів, має бути спрямований на збереження цих визначних і цінних зразків паркового будівництва та на відновлення їх безпечного стану для довкілля і здоров'я людей, в тому числі, і шляхом належного виконання покладених на органи місцевого самоврядування обов'язків та підвищення ефективності здійснюваних ними природоохоронних заходів.

ПЛАТОНОВА Є. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Серед стратегічних завдань у пошуках сталого розвитку України у XXI столітті одне з найважливіших місць посідають правові проблеми становлення власності на землю та наукового обґрунтування її вартості. Необхідність визначення особливостей правового регулювання оцінки земель населених пунктів обумовлена соціально-економічними процесами у розвитку українського суспільства в умовах реформування земельних відносин на ринкових засадах, залученням інвестицій у розвиток міських територій, динамікою містобудівного процесу, необхідністю практичного впровадження результатів грошової оцінки для оподаткування земельних ділянок, їх оренди, здійснення різноманітних цивільно-правових угод із земельними ділянками.

У період з 1991 по 1995 рік в Україні активно розвивались процеси перебудови нормативно-правової бази оцінки земель. Серед факторів,